

[Schmidt.]

en almindelig Overbevisning. Hvad det kan eller maa komme til at betyde, hersker der ikke samme Overensstemmelse om. Det andet er Naboen mod Syd, det tyske Rige og Folk, som har en Landegrænse mod Nord, der er blevet Danmarks Grænse, og et Folkelegeme, der strækker sig ud over Grænsen ind i Danmarks Land, som omvendt det danske Folk ogsaa har sine Forposter i Tyskland. Den tredie Faktor af overskyggende Betydning er England, som rigtig nok er skilt fra Danmark ved Vesterhavet, men som Danmark har den største Vareudveksling med.

Det fælles for de tre Faktorer er, at de, som Historien tydeligt godtgør, er et Led af den samme germanske Folkefamilie og, som Historien lige saa tydeligt viser, er gaaet forskellige Veje og derigennem har faaet deres særlige uudslettelige Præg. Derved ophæves ikke det første, at de tillige endnu i Dag bærer Præg af det fælles Ophav, de er rundet af; det ophæves heller ikke derved, at det forskelligartede maaske netop i Dag træder tydeligere frem end nogen Sinde før, særlig ogsaa paa det verdensanskuelige Omraade. Det fælles Præg er dog efter min Overbevisning det, der i det lange Løb vil vise sig som stærkere end det, der skiller.

Nu foreligger der i Dag en Del bemærkelsesværdige Udtalelser, der vel ikke uden Hensigt er kommet frem, netop inden den nye Rigsdagssamling begyndte. Jeg tænker paa Arne Sørensen's 10de Hæfte af sit Tidsskrift „Det tredie Standpunkt“, der indtrængende advarer imod en alt for stor Afhængighed af Tyskland og mindre indtrængende, men dog tydelig nok, ogsaa mod Afhængighed af England. Saa har Ingeniør Højgaard udtalt sig om Sagen, og det ærede Medlem Hr. Christmas Møller har gjort det samme i sin Tale ved det konservative Landsraads møde og i Gaar i sin Ordførertale.

Hvad Arne Sørensen siger til dette Emne, synes mig at være det vigtigste, fordi han taler uden Omsvøb, saa det ikke kan misforstaas, men hvad der straks paa trænger sig, er jo unægteligt, at det vel ikke kan være tilstrækkeligt at advare mod Afhængighed; det være da, at man mener at kunne hævde, at Danmark er sig selv nok, baade at det kan forsyne sig selv med alt,

der hører til Livets Nødtørft, og at det ogsaa er i Stand til at vogte sin Selvstændighed mod eventuelle Angreb. Man behøver dog blot at nævne disse to Forhold, for at Indsigten maa melde sig: Hverken er Danmark selvforsynende, ej heller kan det, udelukkende henvist til sin egen Kraft, bevare sin Selvstændighed mod ethvert Angreb. Danmark er ikke sig selv nok, det er saa indlysende, at man ikke behøver at diskutere det.

Hvorvidt det alligevel maa være Maalet at tilstræbe større Uafhængighed, er en Sag for sig selv. Afhængighed lyder jo ikke godt. Overenskomst har en bedre Klang, Forbund den allerbedste, men ogsaa Overenskomst og Forbund har altid en Side, der betyder Afhængighed. Det afgørende er, om den er gensidig og forøger Landets Kraft. Det er nu ikke min Mening ved saadanne Betragtninger at ville berolige Danmark med Hensyn til dets politiske Stilling mellem Europas Magter, som altsaa en Mand som Arne Sørensen og vel mange andre er foruroligede over, men det maa dog først siges, at det er helt naturligt, naar Danmark til Værn og til Fremme af sine Interesser slutter Overenskomster til to Sider, med England og Tyskland, om end det er rigtigt, at man dermed begiver sig i en vis Afhængighed. Det afgørende Spørgsmaal er, om det er farligt eller ej.

Naar jeg nu vilde sige: Det er farligt at knytte sig for nær til England, det er godt at knytte sig saa nær som muligt til Tyskland, saa vilde enhver tænke: ja, det siger du som Tysker; men det er noget andet, jeg vil sige. Hele Situationen maatte for Danmark vise i den Retning, at man siger: Vi ønsker gode Forbindelser til begge Sider, og vi ønsker ved vore Forbindelser til begge Sider at bidrage til, at der kunde opstaa et Samarbejde mellem disse tre Faktorer, Tyskland, England og os, saa vilde den nu herskende trykkende Afhængighedsfølelse jo kunne forvandles til Bevidstheden om en stor Opgave.

Naar man antyder slige Perspektiver, vil uden Tviyl, aabent eller skjult, melde sig den Indvending: det gaar jo fuldkommen over Evne, det er vi for smaa til. Det er rigtigt, naar Danmark en Gang for alle har affundet sig med sin Lidenhed, men Danmark kunde jo betyde meget